

AW

ARCHITECTUURWIJZER

TWEEDAAGSE CHARLEROI 08-09/05/25

Architectuurwijzer (AW) is een architectuurscultuurorganisatie die wil bijdragen aan kwalitatieve architectuur in Vlaanderen. AW gaat op zoek naar goede praktijkvoorbeelden en reflecteert over de kracht van het architecturaal ontwerp, de ambacht van het bouwen, het opdrachtgeverschap, de maatschappelijke context en de beleving door gebruikers. Modernistisch erfgoed en wonen zijn centrale thema's binnen de werking.

AW kan rekenen op de steun van Vlaanderen, stad Hasselt, Cultuurcentrum Hasselt, Provincie Limburg, Embuild Limburg, stad Genk, C-mine cultuurcentrum, UHasselt Architectuur en Kunst, Z33, Cera, Knokke-Heist, CPE, Tarkett, Vandersanden Group, Cedral, Equitone, Reynaers, Forster, Architectura, Steven Massart fotografie

Het Waalse Charleroi, ooit een zwaartepunt van de Europese steenkool-, glas en staalindustrie, draagt nog steeds de sporen van een industrieel verleden, zichtbaar in de indrukwekkende fabrieksruïnes en mijninfrastructuren die de stad karakteriseren. Tegelijkertijd toont Charleroi een drang naar herontwikkeling en hergebruik, waarbij projecten zoals het herbestemde Palais des Expositions / Chapex (JDVIV + AgwA + Doorzon Interieurarchitecten) bijzonder inspirerend zijn op lokaal en (inter)nationaal niveau. Met een innovatieve 'nul-energie structuur' centraal in het project tonen de architecten hoe architectuur kan bijdragen aan stedelijke revitalisatie. Andere meer hedendaagse interventies zoals het Musée des Beaux Arts (Goffart-Polomé Architectes) creëren op hun beurt interessante dialogen tussen verleden en toekomst.

Charleroi biedt een unieke voedingsbodem voor architecten met focus op stedelijke transformatie, duurzaamheid en behoud van erfgoed. Het is een plek waar architectuur niet alleen ruimte vormt, maar ook een nieuw hoofdstuk schrijft in de stedelijke identiteit. Een bezoek aan Charleroi Bouwmeester, als inspirator voor deze transformaties, ontbreekt bijgevolg niet aan de uitstap.

Legende

- 1. Charleroi Bouwmeester
- 2. Palais des Expositions / Chapex - JDVIV + AgwA
- 3. Stedelijke vernieuwing Destrée - Central
- 4. Musée des Beaux Arts - Goffart Polomé Architectes
- 5. Quai 10 - V+ architectes + L'Escaut
- 6. A6K - Traumnovelle
- H. Novotel Charleroi
- R. Restaurant MAMMA

CEDRAL

EQUITONE

forster

1. CHARLEROI BOUWMEESTER

In 2013 richtte de stad Charleroi de functie van Bouwmeester op, met de aanstelling van Georgios Maïllis als eerste Bouwmeester in Wallonië. Deze stap was een reactie op de behoefte aan een coherente en kwalitatieve aanpak van de stedelijke ontwikkeling, na jaren van ruimtelijke versnippering en economische uitdagingen.

De Charleroi Bouwmeester fungeert als een onafhankelijke adviseur voor het stadsbestuur. Zijn doel is om de stedelijke, landschappelijke en architecturale ontwikkeling van de stad en haar metropool naar een hoger niveau te tillen. In samenwerking met de gemeentelijke administratie en diverse actoren werkt de Bouwmeester aan een overkoepelende visie voor de stadsontwikkeling en begeleidt hij belangrijke publieke en private projecten.

Een sprekend voorbeeld van de impact van de Charleroi Bouwmeester is het Charleroi District Créatif (CDC), gelanceerd in 2014 binnen het kader van de EFRO-structuurfondsen (2014–2020). Dit stadsvernieuwingprogramma herontwikkelt de bovenstad tot een dynamisch stadsdeel waar onderwijs, cultuur en creatieve industrie samenkomen. Twaalf strategische projecten werden geselecteerd, waaronder CHAPEX, de herbestemming van het voormalige Palais des Expositions. De financiering kwam voor 40% van Europa, 50% van Wallonië en 10% van de projectleiders. De Bouwmeester was bepalend in het bewaken van de architecturale kwaliteit, het begeleiden van ontwerpteams en het verzekeren van samenhang tussen de deelprojecten.

Het bezoek aan het team van de Charleroi Bouwmeester biedt een unieke kans om inzicht te krijgen in de strategieën en processen die bijdragen aan de transformatie van Charleroi, en om te begrijpen hoe architectuur en stedenbouw worden ingezet als instrumenten voor stedelijke vernieuwing. Later op de dag bezoeken we samen met Charleroi Bouwmeester het Palais des Expositions en de Place Destrée .

2. PALAIS DES EXPOSITIONS / CHAPEX

In het voormalige Palais des Expositions in Charleroi transformeerden AgwA en architecten Jan de Vylder Inge Vinck een iconisch maar verouderd complex tot een verrassend nieuw onderdeel van het stedelijk landschap. Door de centrale hal open te breken en buitenruimte te creëren, ontstonden overdekte terrassen, pleinen en boulevards verspreid over drie verdiepingen.

De bestaande structuur werd maximaal benut: enkel de noodzakelijke zones zijn verwarmd, de rest blijft ongeconditioneerd. Oude functies – van bowlingbaan tot skatepark – zijn zichtbaar in de kleurcodes op het betonskelet en vormen een interessante link naar het verleden. Wat resteert is geen klassiek congrescentrum, maar een radicaal getransformeerd stedelijk forum met zicht op de industriële resten van Charleroi. Duurzaam, poëtisch en wars van conventie.

3. MUSEE DES BEAUX ARTS

In de voormalige paardenstallen van de Defeldkazerne ontwierp Goffart Polomé een nieuw Museum voor Schone Kunsten in het hart van Charleroi. Het geklasseerde gebouw uit 1887 werd subtiel getransformeerd, met een betonnen portiek als nieuwe toegang die het gebouw met de stad verbindt. Zo creëerde de architect harmonie tussen historisch erfgoed en hedendaagse architectuur.

Gezien de bescherming van het gebouw zijn de ingrepen aan het exterieur beperkt en zijn er weinig tot geen nieuwe raamopeningen toegevoegd. Binnen is er een duidelijke scheiding gemaakt tussen lichtgevoelige zones voor de permanente collectie en circulatiezones. Zo ontvangt de galerij van portretten langs de gevel natuurlijk, gefilterd licht, wat zorgt voor een subtiële overgang tussen buiten en binnen.

Het gelijkvloers, met zijn dubbele hoogte, versterkt het ruimtelijke effect. De historische bakstenen gewelven en blauwstenen kolommen vormen een krachtig contrast met de flexibele tentoonstellingsruimtes, die door subtiële overgangen een dynamisch parcours bieden. Een monumentale trap verbindt het straatniveau met de lagergelegen tentoonstellingsruimtes en versterkt de visuele verbinding tussen de verdiepingen.

Palais des Expositions / Chapex

Palais des Expositions / Chapex

Place Destrée

Musée des Beaux Arts

4. QUAI 10

Waar vroeger een versnipperde publieke ruimte lag tussen stad en water, ontstaat vandaag een nieuwe relatie tussen de bovenstad en de Samber. Quai 10, ontworpen door V+ en L'Escaut, vormt het culturele hart van een bredere herontwikkeling van de kanaalzone in Charleroi. Een nieuwe voetgangersbrug verbindt het stadscentrum via Quai 10 met het station en het nabijgelegen A6K.

Vertrekkend van een voormalig neoklassiek bankgebouw, ontwierpen de architecten een krachtige, ruwe betonnen uitbreiding. Dit nieuwe volume zweeft deels boven het maaiveld en maakt zo een publieke doorgang naar de kade mogelijk. In hun ontwerpvisie noemen de architecten deze ingreep de porte des arts: een symbolische toegangspoort tot cultuur, ontmoeting en vernieuwing. Deze symboliek van het cultuurcentrum, met filmzalen, een gaminglab, ruimtes voor evenementen en ontmoetingsplekken, wordt versterkt door de open circulatiezones en royale raampartijen die uitkijken op de omgeving. Het project toont hoe architectuur kan worden ingezet om publieke ruimte te versterken of zelfs te creëren.

5. A6K

In een voormalige elektriciteitscentrale in het hart van Charleroi ontwierp het Brusselse bureau Traumnovelle een atypische werkplek: A6K, een omgeving voor technologische innovatie. De industriële site, ooit gebouwd om het groeiende spoorverkeer van energie te voorzien, is herbestemd tot een gedeelde ruimte voor ingenieurs, ondernemers en onderzoekers.

In plaats van het casco zwaar te bewerken, kozen de architecten voor een subtiële 'box-in-box'-strategie. Vrij van structurele ingrepen behoudt de hal haar openheid, waardoor de ruimte aanvoelt als een overdekt stadsplein met verschillende binnenwerelden, gevormd door glaswanden, gordijnen en verhoogde vloeren. Deze aanpak creëert niet alleen een flexibele en leesbare organisatie, maar laat ook ruimte voor toekomstige aanpassingen – een slim en duurzaam antwoord op veranderende noden.

Collectieve zones en een zorgvuldige inzet van kleur maken van A6K een genereuze plek voor ontmoeting en samenwerking. Het project toont hoe postindustriële gebouwen via minimale, maar doordachte ingrepen opnieuw betekenis kunnen krijgen.

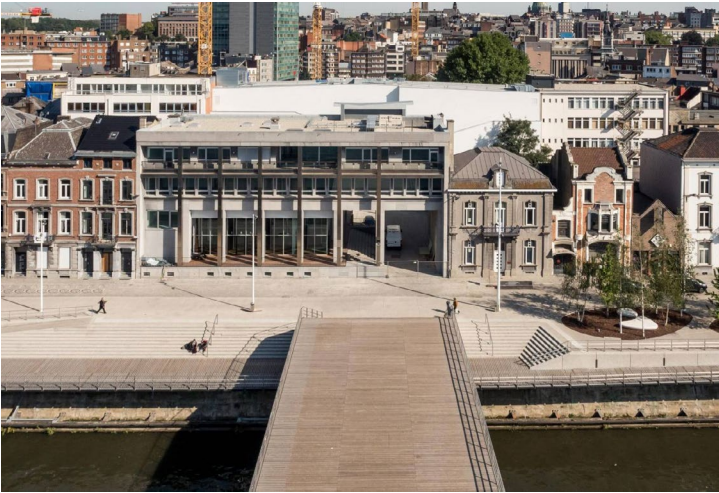
PROGRAMMA

	<i>Donderdag</i>
10u00	Verzamelen Novotel Charleroi Centre
10u15	Vertrek te voet
10u30	Visie over de stad met Charleroi Bouwmeester
12u00	Vrije tijd voor lunch
14u00	Palais des Expositions - AgwA en Charleroi Bouwmeester
15u30	Vertrek te voet (800 m naar Charleroi Waterloo M) en tram M4 naar Gilly M.
16u15	Stadsvernieuwing Place Destrée met Charleroi Bouwmeester
17u15	Einde dagprogramma en vertrek naar hotel Mercure
18u00	Inchecken Novotel Charleroi Centre
19u00	Diner getrakteerd door de partners van de reis

	<i>Vrijdag</i>
09u00	Vertrek aan hotel (1.200 m)
09u30	Musée des Beaux Arts - Goffart Polomé Architectes
10u30	Vertrek te voet (1.200 m)
11u00	Quai 10 - V+ architectes
12u30	Lunch in A6K
14u00	A6K - Traumnovelle
15u00	Vertrek te voet
15u30	Aankomst hotel - einde tweedaagse

Quai 10

Quai 10

A6K

A6K